

Renvakten.

Julstämning från fjällbygden.
(Skiss för Sundsvalls Tidning 1888-12-24.)

Renmarknaden var slut. Det var rimfrost, vindstill och gnistrande kallt. Och tyst och stilla som en helgdagskväll. Skymningen föll på så tidigt och stockvedens brasor lyste rikare än vanligt från de små stugorna vid foten af fjellet. Det var julafton på fjellet.

Matias, var ej lik sig mera. Då han satt modell, log han ej så bredt som förr, men då jag satt tyst och målade, satt han tyst och var bäst belåten, ty han tänkte tyst och stirrade ut genom fönstret, ut i det blänkande hvita fjellet, långt bort, med en frågande blick som var fuktig och ibland kom en stor tår fram i ena vrån, men han klippte af den och den föll ned i pelsens hår.

Derinnefrån ett rum hörde han musik, Finska fröken¹ sjöng och spelade så vackert på piano, hon, luftgästen midt i smällkalla vintern. Det var finska folkvisor hon sjöng.

Matias hörde musik för första gången därför lyssnade han än mer, stirrade än mer in i det djupa fjärran, långt bort till den lekande yrsnön som i hvirflande dans gick som skyhöga vågor kring Sytopparnes höjder, bort till Seckafjellets krön, der renhjorden stod som en mörk silhouett mot ljusningen mellan snöskyarne. Än fuktigare lyste ögonen, men tårarne deri dräpte han, då jag frågade honom hvad han sörjde.

»Ingenting än», blef svaret, tvärhugget torrt.

»Men du tycker som jag, Matias, att musiken är vacker?»

»Ja, rasandes vacker! Dä' ä' som jag sjelf ville sjunga så, just så, då jag ä' på vall,

ensam, med hjorden, då jag står vid forsen och ser dit ner i djupet och hör så konstiga ljud, och rundtom fjällen hör snöstormarna hvina och pipa med så många läten».

Matias hade så vackra tankar ibland. Han brukade lyssna till fjellvindarnes susning, till vattenfallens mångfaldigt brutna ljud och från granskogens rand der nere i dalarne hade han hört vallflickorna från stora bygden tömma underliga toner ur lurarne, ut öfver nejden, toner blandade i harmoni samman med mångdubblade ekon. Det var folkvisetoner, ur fjellnaturens djupaste hjerta sprungna som silfrade källsprång ur klippebarm. Toner som Matias kunde igen från sin barndom på fjällen, toner som gåfvo eko i hans egen själ i dallrande vågrytm.

Fröken hade varit så god emot honom, hade gifvit honom en stor bibel i läderband oeh andra små, goda böcker. Hon hade läst poesi och berättat julsagor i skymningsstunder der på hotellet. Och hon hade pekat uppåt en kväll, mot vintergatan och berättat om en Salami och en Sulamith och om en kärlek, stark, som kan bygga bro och fästen, som hålla då allt annat kan brista.

Det var så underliga saker, allt detta, för Matias. Saker som han aldrig förr tänkt på, men de voro ändå så enkla, så lätta att begripa. Att han ej förr fått veta allt detta! Det skulle varit lättare då att vakta hjorden i så mången ödslig vinternatt på drifvorna. Och han tänkte igenom allt, allt hvad fröken sagt, då han gick hem till kåtan. Och han tänkte på henne mest Han tänkte på allt och på henne då han låg och såg nattbrasans sken och glöden svartna och slockna. Han drömde om allt och drömde om henne och han vaknade med tankarne fästa på henne.

Men en dag reste fröken. Då strök Matias kring husknutarne och grät, torkande tårarne med snöbollar. Och han

¹ Enligt tidningen från 11/12 samma år hade hotellet i Storlien två finska damer till vintergäster. /Bernt Mevik

kunde ej längre sitta modell. Jag frågade honom hvarför.

»Dä' kommer snart en bränning, der vestanifrån, en Tävedaling, tjock som en rök, starkare än ånghästen der på spåret. Akta sej då! Var ej ute, men då är min tur, ut på vall, men min är renhjorden - vargen är värst»

Några dagar efteråt var jag ute på fjellet och mötte Matias i skymningen. Han var blek och mer sorgsen än förr, och tryckte min hand nervöst som en sjukling.

»Akta sej nu! nu kommer han, innan han vändt sej ä' han i hälarne på'en.

»Vargen?» sporde jag.

»Vill han si'en?» så pekade han mot svartgrå fläck i skyn. Det var vesterut, så der ofvan Täfvedalens forsar ungefär - då förstod jag Matias. »Täfvedalingen, tjock som en rök, fjällets starkaste bränning, starkare än ånghästen der på spåret, men vargen är värst» - läste jag igenom med snabbaste tankar.

»Blir du ute i natt Matias?» frågade jag.

»Ja-a, minst, adjö han, och Gu'hjelp'en hem» var det sista jag hörde, som kom stötvis fram genom skurarne.

Men den tår jag såg blänka i hans öga vid afskedet, tänkte jag på under vägen hem, och inne i den varma hotellsalen, vid det rika bordet, deromkring resande och husets gäster glammade i sorglös munterhet och belåtenhet med lifvet och dess njutningar, dans och lekar och löjen. Jag tänkte på den, då jag låg i sömnlös natt och hörde stormarna rasa derutanför och yrsnön som trasor piska på fönsterrutan. Och jag tänkte på den, då solen log genom snöskyarne och snöskottarne, då de hvilade sig, sågo

tysta ditöfver till fjellet, der renhjorden drog fram.

Jag ryste då ropet ljud »Skall!»

Är Matias borta?» frågades.

Han fans ej der hjorden ilade i spridd oordning fram öfver spår och stängsel, hastigt, häftigt, vildt, som då en fjellbäck utfor stalperna far. Hjorden jagades af vargarne.²

»Bare je får gjann rejnan miin je, ä' je fejen» - vrålade en bonde nerifrån Åre, som ej ville gå med i skallkedjan.

Han sökte ej Matias, men hans renar lupo bort, åt Enafors till.

Och lapphunden, Matias kamrat på vall, tjöt der bakom fjällväggen, Skallet drogs ditåt. Der låg Matias i drifvan, kall som den bädd nattens storm och snö åt honom redt i det sista.

*Sambo.*³

² Enligt tidningen från 20/11 samma år härjade 12 till 14 vargar bland traktens renar.

³ Konstnären Sven Linnborg 1857-1932 från Ås, Jämtland, som 1889 utgav en illustrerad kalender från Jämtlands turistled : "Bland fjellris och ljung". /Bernt Mevik